

Vážení diváci,

dnešní představení uzavírá soutěžní část přehlídky Voskovcova Sázava. Již za chvíli budeme moci sledovat příběh svérázného sluhy Saturnina, který do Sázavy přivezla Divadelní společnost Vltavan z Týna n/Vlt. Divadelní profesi, kterou tentokrát Vosk(n)oviny přiblíží, je nápověda. Představení z předešlého týdne je věnovaná malá recenze porotce Oldřicha Randuly. Dále je připraven minirozhovor s našimi divadelníky, kteří se dané profesi v rámci DSJV Sázava, věnují. Klady této profese našla Radka Samcová, o záporech přemýšlela Maruška Bartoňová.

Mrzák inishmaanský

Divadelní soubor Náplavka z Lysé nad Labem mě vždy a mile, překvapí volbou předlohy a ještě mileji pak jejím ztvárněním. U „Mrzáka inishmaanského“ jsem byl opět pohlcen dějem a okouzlen všemi postavami, přičemž záměrně nepíši „hereckými výkony“, neb všem hercům a herečkám se skvěle podařilo přímo být oněmi rozličnými venkovskými figurkami s jejich dobrými i špatnými vlastnostmi a všelijakými bizarnostmi. Ano, tak dobří mi připadali a tak velmi se mi představení zalíbilo.

Nebyli to však jen herci a herečky, kdo sdíleli naše sázavské jeviště. Na začátku se na něm usadil menší orchestr, jenž diváky oblažoval přílivem tu teskné, tu hravé a jindy záhadné irské hudby – když jsem zavřel oči, byl jsem tam a stál na útesu nad rozbouřeným mořem. A spolu s orchestrem se na okraj jeviště posadila – paní nápověda!

Zprvu jsem si nebyl jist, je-li to „technická nutnost“, jako že někteří členové souboru jsou nahluchlí, anebo pro nápovědu nenašli jiné místo, anebo jde o „záměr“ a nápověda se bude účastnit představení vtipnými vstupy. Nic z toho. Nápověda byla „pouhou“ nápovědou, jen sedící na neobvyklém místě. A zde bych se chtěl krátce pozastavit nad oním „pouhým nápovědám“.

Nápověda je taková šedá myška, která by neměla být ani vidět ani slyšet, často nechodí na děkovačky a leckdy ani není uvedena v programech. Bez její přítomnosti a včasných zásahů by však mnohá představení skončila předčasně, ba ostudně, mnohá by dokonce ani nebyla uvedena, protože bez napovídání ještě ne plně naučeného textu by se herci ani neprokousali k premiéře. Nápověda je rovněž asi jediným členem souboru, který bedlivě sleduje každé představení od první do poslední vteřiny, boří nos do scénáře za nedokonalého osvětlení titěrnou lampičkou, a k tomu je po celou dobu v maximálním napětí, sem tam zuřivě listující scénářem ve snaze najít „co to ten na jevišti zas mele“ a propadne panice pokaždé, když nastane delší ticho, neboť nikdy není jisté, zda se jedná jen o dramatickou pauzu, anebo spíše výpadek paměti, a tedy moment pro tichý, ale rychlý „nához“.

Jó nápověda, ta tvrdý chleba má. Bohudíky, tentokrát neměla moc práce – ticha ve scénách byla vždy opravdu opravdu dramatickými pauzami a nápověda si mohla zůstat tou sotva postřehnutelnou šedou myškou, jen tentokrát přímo na jevišti. I to se mi vlastně líbilo.

Být či nebýt nápovědou

Co tě přitahuje/odrazuje na profesi nápovědy?

RS: K nápovědě jsem se dostala náhodou. Sháněla jsem boty pro jednu roli do hry Charleyova teta a nápověda mi byla nabídnuta.

MB: Určitě čekání na výjezdech. Herci si čas před představením snadno vyplní převlékáním, líčením se a opakováním si textu. Problém to ale není v divadlech, kde máme připravené občerstvení (smích).

Co je z Tvého pohledu na této profesi nejdůležitější/nejnáročnější?

RS: Jsem úplně nováček, co naskočil do rozjeté hry. Nevím, asi být pozorný, vnímavý, naslouchat a napozorovat jednotlivé herce, jaké si dělají pauzy, vyhrávají si s rolí a přizpůsobit se jim.

MB: Určitě neustálé soustředění se na text. Často odbíhám myšlenkami jinam, což je potom trochu problém, když někdo potřebuje nadhodit text. A ze začátku pro mě bylo náročné zjistit, jak moc nahlas mám napovídat... najít balanc mezi tím, aby mě slyšel herec, ale neslyšel divák.

Předlož tři klady/zápory profese.

RS: Potkávání se s báječnou skupinou lidí, pozorování talentovaných lidí, legrace... bylo by toho mnohem, mnohem víc...

Soutěž pozorného diváka...

V(n) S posledním představením, které bude usilovat o přízeň diváků i poroty, je tu také poslední kolo soutěže pozorného diváka. V ní mají hned tři diváci šanci vyhrát permanentku na příští ročník Voskovcova Sázava. Ať už jste divákem pravidelným nebo jste dnes zavítali do divadla poprvé, nepropáste poslední šanci dostat svůj soutěžní lístek do slosování, které proběhne již příští pátek, 27. října 2023, před závěrečným představením.

Jak se do soutěže můžete zapojit? Po shlédnutí představení vyplňte ve foyer divadla soutěžní kupón. Stačí na něj uvést Vaše jméno, kontakt a odpověď na soutěžní otázku vztahující se k dané hře. Bude-li odpověď správná, automaticky se dostane do závěrečného slosování.

Nápověda k dnešní soutěžní otázce:
Když jedna struna schází, to vůbec nevadí...

Správná odpověď na otázku z minulého týdne: sežral ho žralok

... pozvánka na příští týden

pátek 27. 10.: **Královny**

Divadelní trio *Tři grácie, Předín*

Nenechte si ujít komedii plnou upřímného humoru, ze kterého občas mrazí v zádech. Děj příběhu svede do jednoho lázeňského pokoje tři ženy, které jsou generačně i sociálně každá naprosto jinde, přesto spolu musí strávit relativně dlouhou dobu.

Před závěrečným představením dojde k vyhlášení výsledků přehlídky Voskovcova Sázava 2023.

MB: Na děkovačku chodí jen při premiéře (smích). Potom časová vytíženost, ale to není jen otázka profese nápovědy, ale obecně divadelnictví. A nakonec asi neviditelnost v rámci představení, to ale nemusí být nutně záporné.

Jaké tři vlastnosti by měla/neměla mít každá/zádná nápověda?

RS: Umění rychle listovat (smích), ne to je vtip, znovu dávat pozor, maximálně se koncentrovat na děj, navnímat si herce. Ještě toho musím hodně zlepšit.

MB: Neopozornost, to je asi jasně. Potom šeroslepost, to by byl asi taky problém. A tohle není vlastnost, ale nápověda by neměla nosit kontaktní čočky. Jednou mi během představení vypadla z oka a to jsem pak byla snad 5 minut nefunkční.

Které jiné divadelní profese by ses chtěla/nechtěla věnovat?

RS: Zatím není asi šance pomyslet na jinou profesi. Kdysi jsem trochu zabrousila do produkce v reklamní agentuře, to mě bavilo možná tímto směrem. Ale zatím je to takhle super.

MB: Zkusila jsem si i herectví, ale to pro mě bylo tak moc náročné, že už bych se k němu nevrátila. Cítím se lépe v nehereckých profesích, ať už je to právě nápověda, správce sociálních sítí nebo třeba šatnářka.

Jak to vidí děti...

Lucie, 4.A, ZŠ Plaňany

VE ZPĚTNÉM ZRCÁTKU

Divadelní spolek Náplavka z Lysé nad Labem byl založen v roce 2014. Jeho cílem je rozšíření kulturní nabídky v Polabí. Soubor od prvního představení pracuje metodou autorské inscenace a interpretace textu, originálních hudebních aranžů a osobité formy výtvarného pojetí představení. Letošní premiéra je prvním „neautorským“ počinem tohoto spolku – a nutno říci, že velmi povedeným.

Mrzák inishmaanský je černočerná komedie, jež prostřednictvím velmi osobitého humoru pojednává o tom, co se stane, když do nejzapadlejšího zapadákova v Irsku přijedou filmaři až z Ameriky, a každý si touží „urvat“ kousek štěstí. Atmosféru příběhu nádherně dokresluje hudba v provedení kapely přímo na jevišti.

Rozhovor s Janem Burdou, režisérem a představitelem role chlapce Bartleyho Vloni jste byli v Sázavě s autorským představením, co Vás vedlo k výběru hry od poměrně často inscenovaného autora?

V Lysé nad Labem, kde máme domovskou scénu, se snažíme diváky překvapovat tím, že vždy inscenujeme jiný styl. A pak si také nechceme divadlo dělat lehké. Je pro nás důležité, aby herci na jevišti, a samozřejmě i kapela, nějakým způsobem rostli. Musím říct, že nastudování této hry bylo asi nejtěžší a trvalo nejdéle z těch deseti představení, které jsme dělali. Mnoho z nás si opravdu sáhlo až na dno a myslím, že je to dobře, protože někteří herečky vyrostli. Během nastudování se vždy snažíme něco nového naučit, v tomhle představení nám pomáhala jako supervize Kateřina Hrušková, což je vynikající činoherečka a profesorka na konzervatoři v Praze. Konzultace nám věnovala i Mírenka Čechová.

Kdo s hrou přišel?

Já, společně se Zuzkou, mojí ženou. Jsme venkovský soubor a tahle hra mi přijde nesmírně současná, ze života všech lidí žijících na menším městě nebo na vesnici. Odehrává se na Aranských ostrovech, na kterých shodou okolností někteří z nás byli. Svět lidí tam je ohraničený, ale on je do značné míry ohraničený svět nás všech. Podobný příběh se může odehrát na jakékoli vsi, kde se lidé schází v obchodě nebo v hospodě, a tak moc se znají, že si jdou na nervy a chovají se k sobě ošklivě, minimálně jsou k sobě verbálně sprostí. Přitom se ale mají rádi. Myslím si, že tohle by z této hry mělo jít... v textu zaznívají od autora vulgarity, kterým se jinak vyhýbáme. Tady mi ale rozhodně nevedí, přijdou mi funkční. Nakonec je to hra o velkém citu, o přátelství. To byl důvod, proč se mi tato hra vryla do paměti.

Měl jste problém nadchnout pro toto téma soubor?

Trošku ano, ale ne u všech. V našem souboru je křídlo, které preferuje autorský způsob a kterému klasické herectví není úplně blízké. Nebyli jsme v žádném konfliktu, ale chvíli trvalo, než si všichni na této hře našli něco, co je baví nebo co by chtěli odvyprávět.

Setkali jste se s negativním přijetím?

V jednotkách případů. Bylo zajímavé, že diváci, u kterých jsme čekali, že je některé repliky a náměty urazí, protože jsou třeba věřící, se smáli nejvíce. Potom byli lidé, v jednotkách případů, kteří to nevydýchali. Vadilo jim i, že se některým vulgarismům smějí ostatní v publiku. Mě to samozřejmě vždycky mrzí,

Rozhovor s Kajetánou Ternbachovou, náповědou

Jak jste se dostala k divadlu a k důležité profesí náповědy?

K Náplavce jsem se dostala díky kamarádce, která v souboru začala hrát. Jsem v souboru vlastně od jeho začátku, těch deset let, ale dělala jsem inspi. Baví mě dávat věcem řád a organizovat je. Ta náповěda z toho potom vyplynula, protože byla potřeba, ale baví mě. Nebo, baví... má pro mě význam ten, že když je potřeba, tak hercům pomůžu.

Herectví Vás neláká?

Ne, to určitě ne (*smích*). Měla bych trému, mám strašnou trému i teď (*smích*).

Proč jste se rozhodli jít cestou přiznané náповědy?

Možná je to i proto, že na naší domovské scéně, v kině v Lysé, to jinak nejde. Tam pro náповědu není prostor. V minulém představení byla náповěda jeho součástí, takže jsme u toho zůstali.

Co se Vám během představení honí hlavou?

No, sleduji text. Nemůžu na nic myslet, protože bych okamžitě zapomněla, kde herci jsou, a to by byl problém. Nejtěžší na práci náповědy je právě

ale na druhou stranu, člověk se nikdy nedokáže zavděčit všem.

Nevedí Vám, jakožto režisérovi, že se musíte soustředit ještě na vlastní herectví?

Zrovna dnes tady v Sázavě. Měl jsem výpadek, který jsme se snažili s mojí dcerou Anežkou, která hraje mou sestru Helenu, nějak zahrát. Šlo o moment, kdy mě flákně vajíčkem po hlavě. Úplně jsem vypadl z role a říkal si: „Tyjo, teď se dámy v zákulisí zhrozily, protože jim ničíme koberec syrovým vajíčkem.“ Zapomněl jsem totiž upozornit, že vajíčko je vyfouklé a je v něm jen voda, protože samozřejmě nechceme ničit divadlo (*smích*).

Ta projekce na začátku je předepsaná autorem?

Ne, předepsaná není. Je to ten původní film, který natočil Robert J. Flaherty na Aranských ostrovech. Jde o uvedení do atmosféry. Za běžných okolností film běží a kapela hraje, zatímco diváci přicházejí do sálu. U vás, protože tu byl moderovaný úvod, jsme to museli oddělit a možná to nevyšlo tak, jak mělo.

Chystáte už něco nového?

V tuhle chvíli máme namyšleno, že bychom rádi udělali průřezové představení k výročí 10 let našeho souboru, ve kterém bychom se vrátili spíš ke stylu kabaretu a skeče. Před létem bychom rádi ještě oprávnili představení Krásné obrázky z Hrozného života.

Které divadelní profesí byste se nechtěl věnovat?

Asi bych nechtěl hrát a zároveň režirovat (*smích*). Vlastně bych se klidně vzdal vedení souboru a byl jen hercem.

nutnost soustředit se na text, nemůže utéct ani myšlenkou.

Zažila jste nějakou kuriózní situaci?

Během jednoho představení se stala taková úsměvná nehoda. Já jsem tehdy ztratila text a herci ho zapomněli také. Nikdo jsme nevěděli, co se děje. Honza Burda v tu chvíli zcela veřejně řekl obecenstvu: „Tak, náповěda se nám taky ztratila.“ Všichni čekali až se najdu a napovím (*smích*).

Kterou jinou divadelní profesí byste chtěla vykonávat?

Nevím, asi něco v tom zákulisí. Inspici. Neměla bych to.

Jak to vidí porota...

Václav Veselý

Chtěl bych ocenit především skvělé výkony herců, variabilitu scény a skvělou hudbu. Celé představení působilo kompaktně a moc se mi líbilo.

Kristýna Urbanová

Představení se mi líbilo, moc se mi líbila irská hudba a ocenila bych, kdyby soubor více zpíval. Oceňuji herecké výkony, ale trošičku bych hru zkrátila.

Oldřich Randula

Promyšlené, krásné představení, které mě přímělo zapomenout, že jsem divák. Stal jsem se součástí děje.

Jak to vidí divadelníci...

-Jsem příjemně překvapená, že to bylo úplně něco jiného, než na co jsme na přehlídce zvyklí.

-Za mě zatím letošní nejlepší představení, vysoce hodnotím nápaditost scény.

-Mně se představení líbilo moc, byly v něm úžasné herecké výkony. Mladou slečnu, která dokázala bez mrknutí oka mluvit jako dlaždič, jsem obdivovala.

-Jedním slovem - skvělé.

-Výborně vystihli charakter všech postav.

Výsledky hlasování

líbilo	54
líbilo s výhradami	10
nelíbilo	0

Vaše ohlasy na novinky, obsah přehlídkových listů nebo shlédnutá představení uvítáme na tradiční e-mailové adrese vosknoviny@seznam.cz.

Všechna vydání V(n) budou postupně zveřejňována na webu a facebooku DS Jiřího Voskovce a též na facebooku přehlídky Voskovcova Sázava na odkazech:

www.divadlo-sazava.cz

www.fb.com/dsjvs

www.fb.com/voskovcovasazava